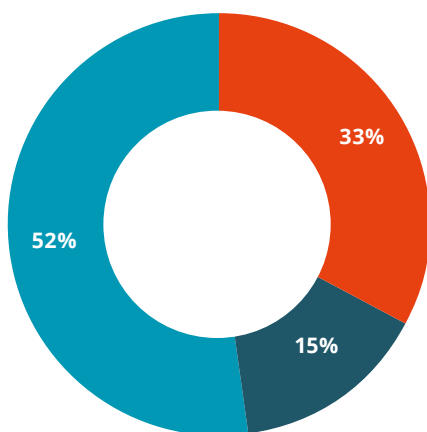

Samen zorgen voor passend onderwijs

Onderzoek naar de aansluiting (v)so en jeugdhulp

Scholen moeten in principe elke leerling een passende plek op school bieden. In het (voortgezet) speciaal onderwijs is hiervoor vaker ook inzet van (specialistische) jeugdhulp nodig. Maar krijgen kinderen en jongeren deze hulp ook op dit moment? Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) zette een korte vragenlijst uit onder 250 (v)so scholen. 48 scholen reageerden. De grootste meerwaarde van een goede aansluiting tussen zorg en onderwijs? Kinderen vaker binnenboord houden met passend onderwijs, in combinatie met jeugdhulp. Leerlingen van de speciale scholen zijn afkomstig uit meerdere samenwerkingsverbanden. Gemiddeld zijn leerlingen afkomstig uit 4,7 samenwerkingsverbanden vo en 4,8 samenwerkingsverbanden po. Voor sommige (v)so scholen zijn er uitschieters naar 24 samenwerkingsverbanden. Het aantal gemeenten waaruit de leerlingen op de scholen komen, verschilt sterk en loopt voor de meeste (v)so-scholen uiteen van 3 tot 28. Soms komen leerlingen wel uit 40 of 60 gemeenten.

HERKOMST REACTIES VRAGENLIJST

- voortgezet speciaal onderwijs (vso)
- speciaal onderwijs (so)
- zowel so als vso

Beschikbaarheid jeugdhulp uit het voorliggend veld

Voor 92 procent van de (v)so-scholen die reageerden is bij zorgen over een leerling expertise van een jeugdprofessional beschikbaar voor consultatie en eventuele inzet van lichte, kortdurende hulp. Voor acht procent van de scholen is deze expertise niet beschikbaar. Het betreft expertise van een jeugdverpleegkundige, jeugdarts, schoolmaatschappelijk werk, MEE, wijkverpleging en/of jongerenwerk. Ruim de helft van de scholen geeft aan dat er vaste inzet van deze jeugdhulp aan de school is verbonden. Voor de overige 43 procent is dit niet het geval. Als er vaste inzet van jeugdhulp is verbonden aan de school, is deze in bijna tweederde van de gevallen bekostigd door de gemeente(n) en in ruim een derde van de gevallen door de school zelf.

Beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp/zorg

Voor 83% procent van de (v)so-scholen die reageerden is er bij zorgen over een leerling van de school expertise van een jeugdprofessional uit de specialistische jeugdhulp beschikbaar voor consultatie en eventuele inzet van specialistische jeugdhulp op school. Dit is niet voor alle scholen het geval: 17 procent van de scholen beschikt niet over dergelijke expertise. Bij 54 procent van de scholen waar expertise van specialistische jeugdhulp beschikbaar is, is deze beschikbaar voor zowel consultatie als inzet van specialistische jeugdhulp. In 23 procent van de gevallen is er uitsluitend consultatie beschikbaar en voor zes procent van de scholen uitsluitend inzet van specialistische jeugdhulp.

Voor bijna tweederde van scholen leidt de samenwerking met de jeugdprofessional uit de specialistische jeugdhulp tot een snelle, effectieve inzet van deze jeugdhulp.

Bij specialistische jeugdhulp/zorg valt te denken aan ambulante jeugdhulp, jeugd-GGZ, jeugd-LVB, revalidatiezorg en verpleegkundige zorg.

Meerwaarde effectieve aansluiting op specialistische jeugdhulp

De grootste voordelen van de effectieve aansluiting op de specialistische jeugdhulp voor scholen:

- korte lijnen tussen onderwijs en jeugdhulp;
- één aanspreekpunt voor de jeugdhulp;
- snel contact met en inzet van jeugdhulp;
- laagdrempeligheid voor ouders: ouders worden betrokken bij het gesprek over de oplossing.

Daarnaast werken onderwijs en jeugdhulp vanuit één gemeenschappelijke visie aan dezelfde doelen. In de aanpak is zowel aandacht voor school als thuis. Er is sprake van één kind/ één plan: de oplossing geeft een antwoord op de combinatie van de onderwijsbehoefte en de zorgbehoefte van het kind. Op deze manier is het mogelijk om de leerlingen met behoefte aan specialistische jeugdhulp binnen het onderwijs te houden. Citaten van respondenten waren bijvoorbeeld: “Zonder die samenwerking is het voor enkele leerlingen niet mogelijk naar school te gaan” en: “In verschillende gevallen maakt de effectieve aansluiting het mogelijk dat een leerling ook daadwerkelijk onderwijs kan volgen”. Leerlingen missen op deze manier zo min mogelijk onderwijs.

Knelpunten bij ontbreken van effectieve aansluiting op specialistische jeugdhulp

Als de effectieve aansluiting met de jeugdhulp ontbreekt, ervaren scholen duidelijke knelpunten. De verschillen tussen gemeenten zorgen voor een grote variatie in zorginkoop, procedures voor aanvragen van jeugdhulp, afgeven van beschikkingen en administratieve afhandeling. Ook werkt iedere gemeente met wijkteams, die in alle gemeenten op een andere manier zijn georganiseerd en een eigen werkwijze hanteren. Het is voor de scholen onmogelijk op met alle wijkteams van de gemeenten, waaruit hun leerlingen afkomstig zijn, korte lijnen te onderhouden. Enkele scholen geven aan dat er wel aansluiting bestaat met jeugdprofessionals uit het voorliggend veld (vaak in de wijkteams), maar dat deze professionals in de praktijk niet over de juiste kennis en expertise beschikken voor de doelgroep van de (v)so-scholen. Daardoor wordt niet altijd de noodzaak van inzet van specialistische jeugdzorg gezien en te lang geprobeerd een oplossing te bieden door inzet van jeugdhulp uit het voorliggend veld. In de samenwerking met de jeugdhulp worden de wachtlijsten als groot knelpunt ervaren. Daarnaast is terugkoppeling vanuit de jeugdhulp over trajecten voor leerlingen van de school, een knelpunt. Het integrale

aanbod van onderwijsondersteuning en jeugdhulp komt soms moeizaam tot stand.

Vaste inzet van specialistische jeugdhulp/zorg

65 procent van de scholen die reageerden geeft aan dat zij beschikken over specialistische jeugdhulp. 35 procent van de scholen beschikt niet over vaste inzet van specialistische jeugdhulp. De financiering van de specialistische jeugdhulp verschilt.

Financiering specialistische jeugdhulp

Bij 74 procent van de scholen financiert de gemeente de specialistische jeugdhulp op basis van individuele beschikkingen vanuit de Jeugdwet. Bij 31 procent financiert de gemeente deze inzet vanuit de Jeugdwet, maar zonder individuele beschikkingen. Bij 38 procent van de scholen wordt begeleiding, verpleging en verzorging op basis van individuele beschikkingen vanuit de WLZ bekostigd. En bij 31 procent op basis van individuele beschikkingen vanuit de Zorgverzekeringswet door de zorgverzekeraar. Ook heeft 42 procent van de scholen te maken met de inzet van specialistische jeugdhulp vanuit een persoonsgebonden budget (pgb). In 82% van die gevallen betreft het overdracht van Zorg in Natura vanuit PGB's en in 64% van de gevallen betreft het overdracht van budget/financiën vanuit PGB's. De inzet van Zorg in Natura vanuit PGB's verloopt overigens niet altijd soepel, omdat ouders zich niet realiseren dat het PGB is toegekend voor zowel inzet van jeugdhulp thuis als op school. De school heeft daardoor geen regie op deze inzet en als gevolg hiervan komt er een groot aantal verschillende hulpverleners van verschillende aanbieders de school in. Een klein aantal scholen ontvangt van gemeenten een bijdrage voor arbeidstoeleiding vanuit de Participatiewet. Twee scholen bekostigen de inzet van specialistische jeugdhulp/zorg zelf, vanuit de lumpsum van de school of vanuit voorfinanciering van jeugdhulpinstellingen.

Conclusie

Scholen voor (v)so die de vragenlijst hebben ingevuld (N=48) beschikken in het merendeel over expertise vanuit de jeugdhulp vanuit voorliggend veld of vanuit specialistische jeugdhulp. De samenwerking met de jeugdprofessional uit specialistische jeugdhulp leidt voor bijna tweederde van de scholen tot een snelle, effectieve inzet van deze jeugdhulp. De inzet van specialistische jeugdhulp op de (v)so scholen blijkt vanuit veel verschillende wettelijke kaders te worden bekostigd: de Jeugdwet, de WLZ en de zorgverzekeringswet. Inzet van PGB's, met name voor ZIN, verloopt niet altijd soepel omdat ouders zich niet realiseren dat het PGB is toegekend voor inzet van jeugdhulp zowel thuis als op school. De school heeft geen regie op deze inzet en daardoor komt een groot aantal verschillende hulpverleners de school in.